

RAČUNOVODSKE REŠITVE V ZADRUGAH

A. Uvod

Ta standard je povezan predvsem s slovenskimi z Uvodom v slovenske računovodske standarde in okvirom SRS ter s Slovenskimi računovodskimi standardi (SRS) od 1 do 30 od 1 do 17 ter 20 do 23. Obravnava posebnosti pri vrednotenju sredstev in obveznosti do njihovih virov ter merjenju in izkazovanju prihodkov, odhodkov, poslovnega izida, denarnih tokov ter gibanja kapitala, ki so značilne za zadrage. Zadrage navedene standarde uporabljajo neposredno pri pripoznavanju, odpravi pripoznanja, merjenju in vrednotenju sredstev in obveznosti do njihovih virov ter merjenju in izkazovanju prihodkov, odhodkov, poslovnega izida, denarnih tokov ter gibanja kapitala.

Posebej Poleg določb navedenih standardov pa zadrage dodatno upoštevajo še določila tega standarda. Ta standard posebej obravnava nerazdeljivo zadružno lastnino, ugotavljanje poslovnega izida zadrage in nadomeščanje neporavnane izgube iz prejšnjih let.

Z zadrugami so v tem standardu mišljene organizacije, ki so kot zadrage ali zadružne zveze vpisane v sodni register.

Standard (poglavje B) je treba brati skupaj z opredelitvami ključnih pojmov (poglavjem C), pojasnili (poglavjem Č) in Uvodom v slovenske računovodske standarde (2006).

B. Standard

a) ~~Oblika izkaza stanja~~

~~34.1.~~ **31.1.** Izkaz stanja je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja.

Sestavi se za splošne ali posebne namene za potrebe zunanjega, lahko pa tudi notranjega računovodskega poročanja.

Bilanca Izkaz stanja za zadrage se sestavlja v obliki bilance stanja zadrage, ki je razčlenjena glede na velikost zadrage (mala, srednja, velika) v skladu s SRS 24 **20** - Oblike bilance stanja za zunanje poslovno poročanje, le da zadrage pri obveznostih do virov sredstev pod točko A. Kapital, **I. Vpoklicani kapital** izkazujejo tele postavke:

A. Kapital

I. Zadružni kapital

1. Nerazdeljivi kapital

2. Deleži članov zadrage

a) Obvezni deleži članov zadrage

b) Prostovoljni deleži članov zadrage

II. Kapitalske rezerve

III. Rezerve iz dobička

1. Zakonske rezerve

2. Druge rezerve iz dobička

IV. Presežek iz prevrednotenja

V. Preneseni čisti poslovni izid (preneseni čisti dobiček ali prenesena čista izguba)

VI. Čisti poslovni izid (čisti dobiček ali čista izguba) poslovnega leta

34.2. V bilanci stanja zadruga obvezno razčleni opredmetena osnovna sredstva na postavke zemljišča, zgradbe, gozdovi, večletni nasadi in osnovna čreda.

34.3. Teoretično možne postavke, ki pri posamezni zadrugi ne prihajajo v poštev, se v uradni listini ne navajajo.

34.4. Bilanca stanja zadruga prikazuje sredstva in obveznosti do njihovih virov v dveh stolpcih: v prvem uresničene podatke v obravnavanem obračunskem obdobju in v drugem uresničene v enakem prejšnjem obračunskem obdobju ali v prvem uresničene podatke v obravnavanem obračunskem obdobju in v drugem načrtovane za isto obdobje.

34.5. Zadruga izkazuje postavke v bilanci stanja po knjigovodski vrednosti kot razliki med celotno vrednostjo in ustreznim popravkom vrednosti.

31.2. Postavke v bilanci stanja zadruga za zunanje poslovno poročanje je treba razkriti v skladu s SRS 20 – Oblike bilance stanja za zunanje poslovno poročanje.

34.6. Zadruga izkazuje v zunajbilančni evidenci hipoteke na osnovna sredstva, dana jamstva, zaloge, ki so last drugih pravnih in fizičnih oseb, ter možne obveznosti, kar je v dodatku k bilanci stanja treba ustrezno razkriti.

31.3. Zadruga poleg drugih zunajbilančnih postavk izkazuje tudi prevzeta jamstva svojih članov na podlagi združnih pravil.

V zunajbilančni evidenci izkazuje tudi prevzeta jamstva svojih članov na podlagi združnih pravil.

34.7. V posebnem pregledu kot dodatku k bilanci stanja zadruga izkaže (dejanske in prevrednotene) nabavne vrednosti in popravke vrednosti posameznih kategorij opredmetenih osnovnih sredstev in dolgoročnih finančnih naložb. Prav tako izkaže stanje opredmetenih osnovnih sredstev, pridobljenih na podlagi finančnega najema.

34.8. V posebnem pregledu kot dodatku k bilanci stanja zadruga izkaže kategorije opredmetenih osnovnih sredstev in kategorije neopredmetenih sredstev po njihovih začetnih neodpisanih vrednostih, pridobitve, spremembe namembnosti, odtujitve, amortizacijo in učinke prevrednotenja.

34.9. Postavke v bilanci stanja zadruga za zunanje poslovne potrebe je treba razkriti v skladu s SRS 24 – Oblike bilance stanja za zunanje poslovno poročanje.

34.10. Bilanco stanja poslovnega leta mora zadruga hraniti trajno.

b) Oblika izkaza poslovnega izida

34.11. 31.4. Zadruga sestavlja izkaz poslovnega izida, kot je določen v SRS 25 21 - Oblike izkaza poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje – za podjetja v členu SRS 21.6. (različica I).

31.5. Postavke v izkazu poslovnega izida zadruga za zunanje poslovne potrebe je treba razkriti v skladu s SRS 21 - Oblike izkaza poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje.

34.12. Teoretično možne postavke, ki pri posamezni zadrugi ne prihajajo v poštev, se v uradni listini ne navajajo. Zadruga lahko postavke izkaza poslovnega izida iz SRS 25 – Oblike izkaza poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje – za svoje potrebe še podrobneje razčleni.

34.13. Izkaz poslovnega izida zadruga prikazuje zneske v dveh stolpcih: v prvem uresničene podatke v obravnavanem obračunskem obdobju in v drugem uresničene v enakem prejšnjem obračunskem obdobju ali v prvem uresničene podatke v obravnavanem obračunskem obdobju in v drugem načrtovane za isto obdobje.

34.14. V prilogi k izkazu poslovnega izida zadruga podrobneje izkaže stroške po naravnih vrstah (stroške materiala, stroške storitev, odpise gibljevih sredstev, stroške amortizacije, stroške rezervacij, stroške plač in druge).

34.15. **31.6.** V prilogi k izkazu poslovnega izida zadruga izkaže, kako je čisti dobiček poslovnega leta skupaj z nerazporejenim čistim dobičkom iz prejšnjih let razdeljen in kako je čista izguba poslovnega leta skupaj z neporavnano čisto izgubo iz prejšnjih let poravnana.

34.16. Izkaz poslovnega izida mora zadruga hraniti trajno.

e) Skupinski računovodski izkazi

34.17. Zadruga sestavlja skupinske računovodske izkaze v skladu s splošnimi slovenskimi računovodskimi standardi.

č) Izkaz denarnih tokov

34.18. **31.7.** Srednje in velike zadruge **Srednja oziroma velika zadruga** po sodilih iz zakona **Zakona** o gospodarskih družbah sestavijo **sestavi** tudi izkaz denarnih tokov v skladu s SRS 26 **22** – Oblike izkaza denarnih tokov za zunanje poslovno poročanje.

d) Izkaz gibanja kapitala

34.19. **31.8.** Srednje in velike zadruge **Srednja oziroma velika zadruga** po sodilih iz zakona **Zakona** o gospodarskih družbah sestavijo tudi izkaz gibanja kapitala v skladu s SRS 27 **23** – Oblike izkaza gibanja kapitala za zunanje poslovno poročanje.

C. Opredelitve ključnih pojmov

34.20. **31.9.** V tem standardu je uporabljenih nekaj izrazov, ki jih je treba razložiti in tako opredeliti ključne pojme.

a) **Izkaz stanja** je temeljni računovodski izkaz zadruge, ki prikazuje stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov na koncu obračunskega obdobja. Neporavnana izguba v njem je odbitek od kapitala.

b) **Bilanca stanja** je dvostranski računovodski izkaz, v katerem je na levi strani prikazano stanje sredstev in na desni strani v enakem znesku stanje obveznosti do virov sredstev.

c) **Izkaz poslovnega izida** je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja.

č) **Skupinski izkaz stanja (konsolidirani izkaz stanja)** je izkaz stanja, sestavljen za skupino podjetij, ki jo vodi obvladujoče podjetje, kot da bi šlo za eno samo zadrugo.

d) a) **Nerazdeljivi združni kapital** je trajni poslovni sklad zadruge, ki je nastal od ustanovitve zadruge do 30. junija 1992 (do uveljavitve zakona **Zakona** o zadrukah). Je nedeljivo čisto premoženje zadruge, za katero se smiselno uporabljajo predpisi o lastninski pravici. Namenjen je izključno za financiranje skupnega poslovanja zadruge in njenih članov. Sredstev iz tega sklada ni mogoče razdeliti niti ob

morebitni likvidaciji zadruga ali njenem stečaju niti ob prenehanju zadruga. To velja tudi za čisto zadružno premoženje, pridobljeno na podlagi določb o vračilu nekdanjega zadružnega premoženja pri lastninskem preoblikovanju podjetij.

e) **b) Deleži članov zadruga** so del njenega kapitala. Vsak član zadruga mora ob vstopu vanjo vpisati in vplačati določen del kapitala, in sicer najmanj en delež, katerega velikost samostojno določijo člani po zadružnih pravilih.

f) **c) Prostovoljni skladi zadruga** so skladi, ki jih zadruga oblikuje iz letnega čistega dobička v skladu z ~~zakonom~~ **Zakonom** o zadrugah in zadružnimi pravili. Taki so rezervni sklad, sklad za izobraževanje, razvojni sklad, sklad za dajatve socialne narave in podobni skladi. V bilanci stanja se izkažejo kot del rezerv iz dobička.

Č. Pojasnila

31.10. Zadruga se za potrebe računovodskega poročanja razvršča na mikro, majhne, srednje in velike zadruga z uporabo istih meril in na enak način kot gospodarske družbe.

~~34.21.~~ **31.11.** Kapital zadruga sestavljajo nerazdeljivi zadružni kapital, deleži članov zadruga, rezerve, preneseni čisti dobiček ali prenesena čista izguba iz prejšnjih let, ~~presežek iz prevrednotenja~~ **revalorizacijske rezerve, rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti**, nerazporejeni čisti dobiček ali neporavnana čista izguba v poslovnem letu in drugi morebitni skladi, oblikovani v skladu z zadružnimi pravili.

~~34.22.~~ **31.12.** Zadruga oblikuje rezerve pri delitvi čistega dobička po zadružnih pravilih in najmanj v velikosti, predpisani z ~~zakonom~~ **Zakonom** o zadrugah.

~~34.23.~~ **31.13.** Zadruga lahko nameni preostanek letnega presežka čistega dobička po oblikovanju obveznih rezerv za svoje skladi in za deleže svojih članov v sorazmerju z njihovim poslovanjem z njo (zadružni ristorno). Podrobnejša sodila za udeležbo članov v preostanku čistega dobička določi zadruga z zadružnimi pravili.

~~34.24.~~ **31.14.** Zadruga poravnava izgubo iz obveznih rezerv oziroma iz nerazporejenega čistega dobička iz prejšnjih let. Če obvezne rezerve in morebitni nerazporejeni čisti dobiček iz prejšnjih let ne zadoščajo za poravnano čisto izgubo iz prejšnjih let, poravna preostanek iz svojih drugih prostovoljnih skladov. Če izguba še vedno ni poravnana, jo poravna iz nerazdeljivega zadružnega kapitala ter iz obveznih in prostovoljnih deležev članov zadruga, in sicer v sorazmerju z velikostjo nerazdeljivega zadružnega kapitala in deležev članov.

~~34.25.~~ **31.15.** Če se zaradi odpisa ali izgube vrednost deležev in skladov zadruga zmanjša za več kot polovico, mora občni zbor zadruga skleniti, da se deleži doplačajo v celotni odpisani vrednosti, ali pa predlagati, da se nad zadruga uvede stečajni postopek.

~~34.26.~~ **31.16.** Zadruga lahko za poslovna razmerja s svojimi člani v svojem knjigovodstvu uvede evidentiranje terjatev in obveznosti po načelu kontokorenta. Obremenjevanje kontokorenta vedno pomeni izkazovanje terjatev do člana in prihodkov na drugi strani, priznavanje kontokorenta pa povečevanje izbranih nakupnih postavk zadruga in obveznosti na drugi strani. Debetni saldo kontokorenta je vedno stanje terjatve zadruga do člana, kreditni saldo pa stanje obveznosti zadruga nasproti članu.

~~34.27.~~ Zadruga vodi poslovne knjige po svojem kontnem načrtu na podlagi kontnega okvira, ki ga sprejme Slovenski inštitut za revizijo.

D. Datuma sprejetja in začetka uporabe

~~34.28.~~ **31.17.** Ta standard je sprejel strokovni svet Slovenskega inštituta za revizijo na svoji seji 4. decembra 2007 **XX. xxxxx. 2015**. K njemu sta dala soglasje minister, **pristojen** za finance in minister za

kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Zadruge, ki imajo poslovno leto enako koledarskemu, ga začnejo uporabljati s 1. januarjem ~~2008~~ 2016, preostale zadruge pa s prvim poslovnim letom, ki se začne po tem datumu.

Zadruge z dnem začetka uporabe tega standarda prenehajo uporabljati SRS 34 - Računovodske rešitve v zadrukah (~~2006~~) (2008).